

Ulrika Parker
Smärtsjuksköterska
Smärtenheten
SkaS Skövde

Smärtanalys

Var gör det ont

Vilka ord beskriver smärtan

Smärtintensitet, VAS, NRS, Abbey Pain Scale

När och hur debuterade smärtan

Vad utlöser eller lindrar smärtan

Vad har prövats

Status

Akut eller långvarig

Malign eller icke malign

Nociceptiv - intakt nervsystem

Neurogen - patologiskt nervsystem

Nociplastisk

Smärtskattning

VAS

Visuell Analog **S**cale

patienten visar på en mätsticka 0-10 cm

NRS

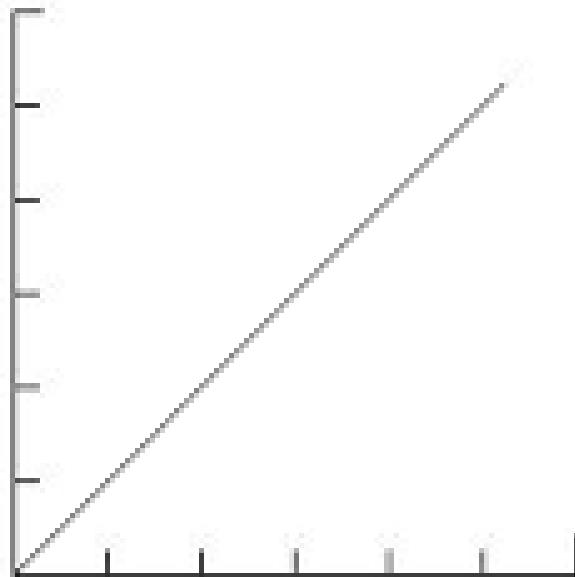
Numeric Rating **S**cale

patienten anger en siffra från 0-10

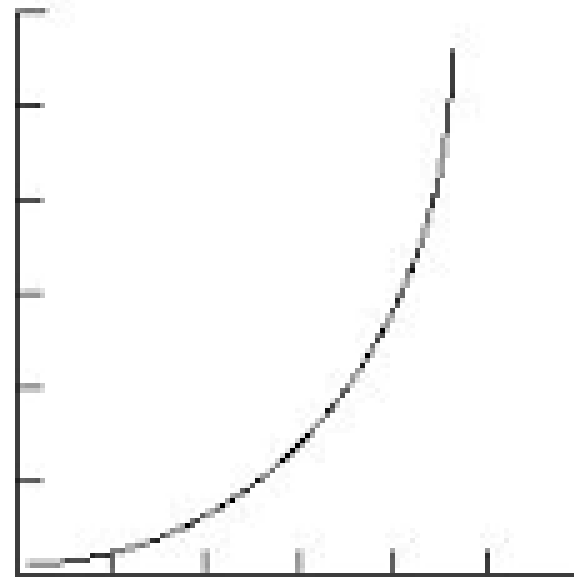
VRS

Verbal Rating **S**cale

*patienten anger med ord t ex:
ingen, lätt, måttlig eller svår smärta*

Linear Response

Exponential Response

Abbey Pain Scale – för bedömning av smärta hos personer med demenssjukdom som har svårt att beskriva sin smärta i tal

Observera personen och bedöm graden av påverkan med skalan 0 till 3 i punkt 1 till 6 nedan!

Namn på personen _____ Pnr _____

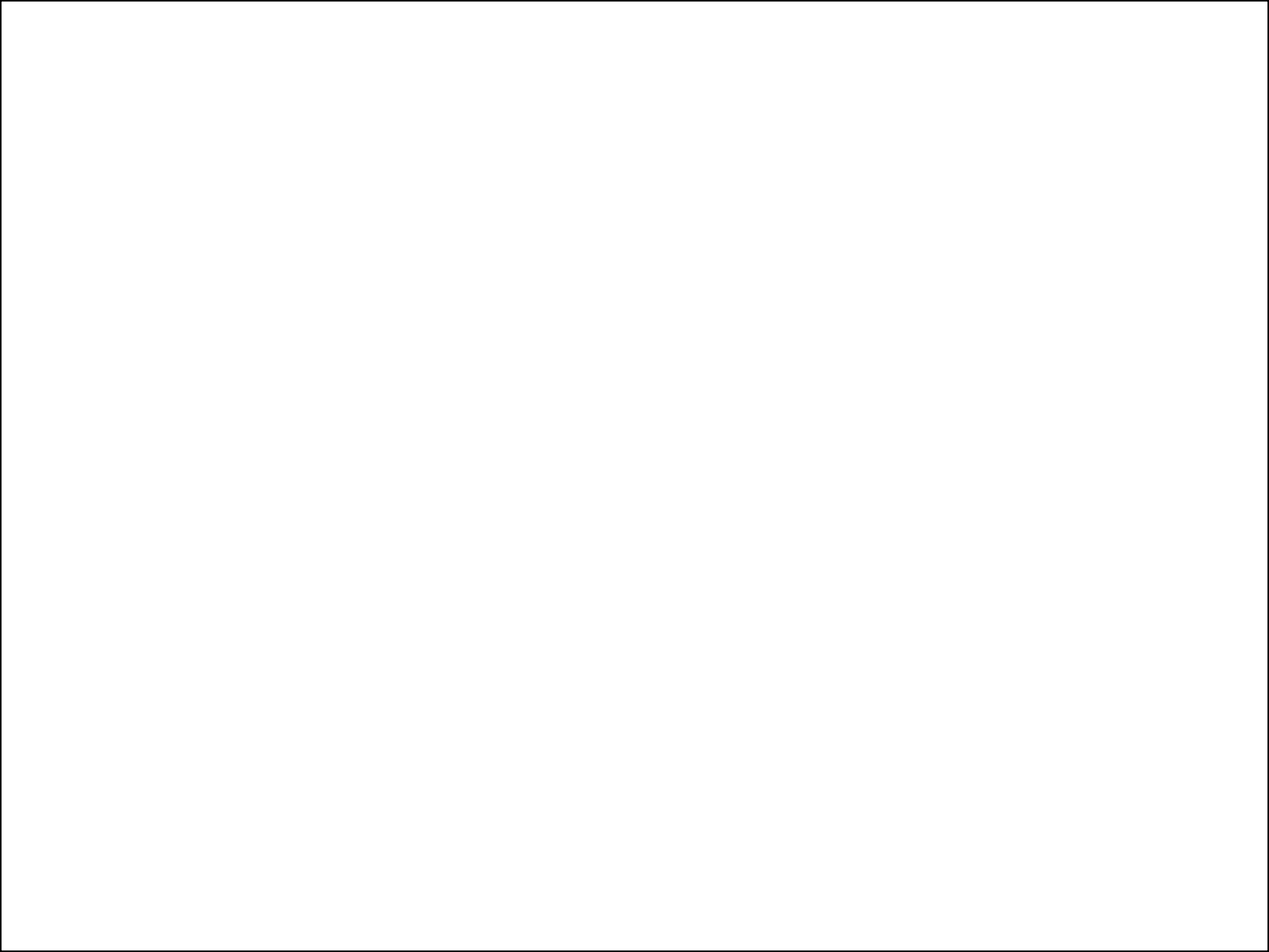
Bedömarens namn _____ Datum o Tid _____

Senast givna smärtlindring _____ Datum o Tid _____

1. **Röstuttryck/ljud** – t ex gnyr, jämrar sig eller låter
Inte alls=0 Sällan=1 Ibland=2 Ofta=3 1
 2. **Ansiktsuttryck** – t ex spänd, rynkar näsan, grimaserar eller ser rädd ut
Inte alls=0 Sällan=1 Ibland=2 Ofta=3 2
 3. **Förändrat kroppsspråk** – t ex rastlös, vaggar, skyddar en kroppsdel eller ihopkrupen
Inte alls=0 Lite=1 Måttligt=2 Mycket=3 3
 4. **Förändrat beteende** – t ex ökad förvirring, matvägran, ökad eller minskad kroppsaktivitet
Inte alls=0 Lite=1 Måttligt=2 Mycket=3 4
 5. **Fysiologisk förändring** – t ex förändrad kroppstemperatur, puls eller blodtryck, svettningar, rodnad eller blekhet i hyn
Inte alls=0 Lite=1 Måttligt=2 Mycket=3 5
 6. **Kroppsliga förändringar** – dvs rivet skinn, tryckskador, kontrakturer eller andra skador
Inte alls=0 Lite=1 Måttligt=2 Mycket=3 6
- Summera antalet poäng och markera grad och typ av smärta nedan**

Ingen=0 – 2 Mild=3 – 7 Måttlig=8 – 13 Svår=14+

Typ av smärta: Långvarig Akut Blandad

Fördelar med smärtskattning

Patienten upplever att smärtan tas på allvar

Patienten har en aktiv roll i smärtbehandlingen

Ett gemensamt språk

Effekten kan mätas

Möjlighet till utvärdering

Dokumentation

Varför fungerar det inte ?

Smärtan underskattas

Läkemedlens duration överskattas

Samma dos till alla

Bristfällig utvärdering

Underbehandling

Kan upplevas abstrakt

Tidskrävande

Sensitisering

Ryggmärgen fortsätter att skicka
smärtsignaler trots att skadan läkt

Störd central smärtmodulering
Sämre effekt av opioider

Ont överallt, olika ställen, olika dagar

Skall ej ha sprutor

Nociplastisk smärta

Behandling

Läkemedel

Andra åtgärder:

Anpassad fysisk aktivitet

Kunskap, information aktiverar sensoriska cortex och lindrar smärta via egna banor

Mentala metoder att hantera smärtan

Akupunktur

TENS

Massage

Kyla/Värme

Opioider

Oxycontin, Metadon

Paracetamol

Alvedon, Panodil

NSAID

Ipren, Naproxen, Arcoxia

Antiepileptika

Gabapentin, Lyrica

Antidepressiva; tricykliska, SNRI

Saroten, Cymbalta

Botox, Capsaicin, Lidokain

Spinala metoder

Blockader

EDA

Paracetamol

Central effekt, pro drug till en cannabinoid återupptagshämmare

NNT 3,8

Parenteralt bäst effekt

Supp ej rekommenderat

Pamol, Reliv, Panodil, x 4

Bolus 2 g

X 5 (palliativ patient)

Paracetamol plasmakoncentrationer

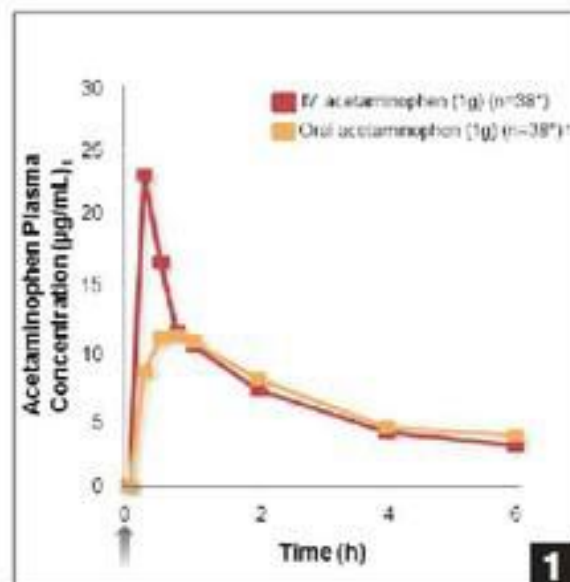

Figure 1: Mean plasma acetaminophen concentrations over 6 hours after intravenous (IV) and oral administration of 1000 mg in 38 test participants.

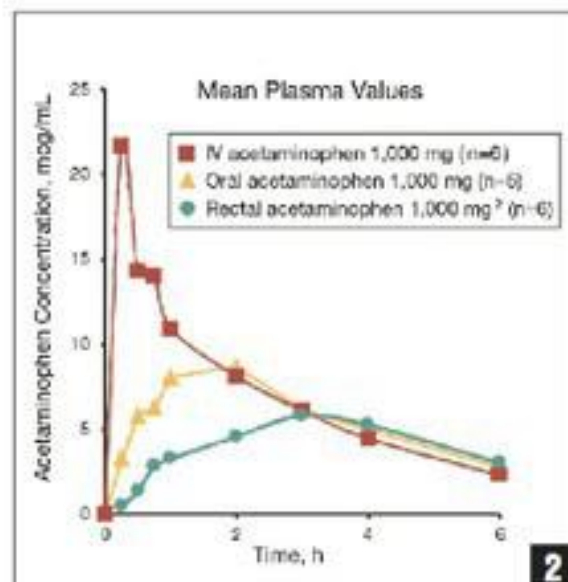

Figure 2: Mean acetaminophen plasma concentration over time in 6 test subjects after intravenous (IV), oral and rectal administration of 1000 mg. (Reprinted with permission from Singla NK, Parulan C, Samson R, et al. Plasma and cerebrospinal fluid pharmacokinetic parameters after single-dose administration of intravenous, oral or rectal acetaminophen. *Pain Pract.* 2012; 12:523-532.)

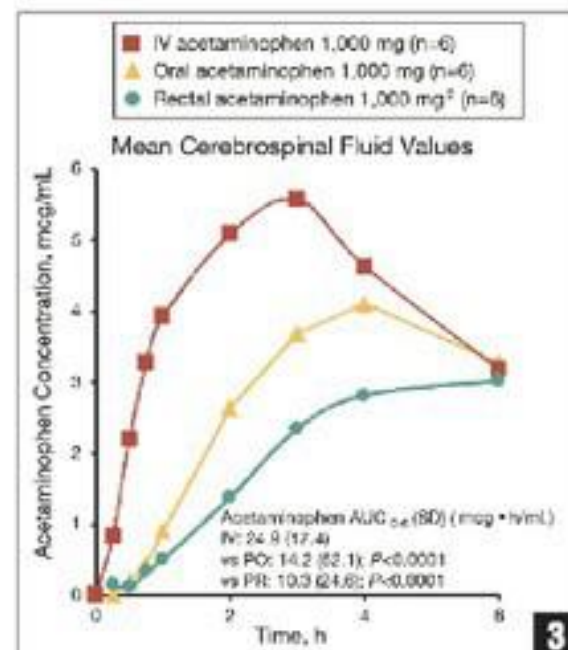

Figure 3: Mean cerebrospinal fluid acetaminophen concentration time-curves after intravenous (IV), oral and rectal administration of 1000 mg in same 6 test subjects. The area under the curve (AUC) is significantly greater after intravenous than oral (PO) and rectal (PR). (Reprinted with permission from Singla NK, Parulan C, Samson R, et al. Plasma and cerebrospinal fluid pharmacokinetic parameters after single-dose administration of intravenous, oral or rectal acetaminophen. *Pain Pract.* 2012; 12:523-532.)

of guidelines was published, with similar recommendations.¹³ However, the 2012 guidelines stated that the dose and route of administration of NSAIDs and acetaminophen should be determined by the physician and based on individual patient dif-

ferences, especially in patients with access to the central nervous system. Although the precise mechanism(s) of action of

NSAID

Ipren, Ibemutin, Ibuprofen, Brufen, Voltaren, Diklofenak, Naproxen, Dynastat, Arcoxia, Toradol, Ketorolac, Celebra, Tradil

NNT 1,3-2,7 = effektivt

Påverkar vätskebalansen

Inte till ASA-överkänsliga

Snällast biverkansprofil: Arcoxia, Ibuprofen, Naproxen

Oxycodon

Oxycontin heter 12h-tabletten, tänk på *kontinuerlig*

NNT 2,3

Hög biotillgänglighet 60-80% peroralt

iv ekvipotent med morfin, 1mg morfin = 1 mg oxycodon

peroralt dubbelt så potent som morfin,

dvs 20 mg morfin = 10 mg oxycodon

Ge K.Oxynorm 5 mg i st f iv morfin, effekt efter 15 min

Targiniq har naloxon tillsatt för att minska förstoppning

Metadon

Syntetisk stark opioid

Högsta biologiska tillgängligheten av starka opioider, 80%, (40-100%)

Mycket långsam utsöndring, halveringstid 15-60 h, första fasen 2 h

Binder sig till fler receptorer

Hämmer NMDA som är en del av central sensitisering

Verkar på serotonin och noradrenalin i nedåttigande banor

Kan kombineras med annan opioid

Plåster

Norspan, buprenorfin, 7 dagars

Matrifen, fentanyl, 3 dagars

Palexia

MOR/NRI effekt

my-opioidreceptor agonist och noradrenalinåterupptagshämmare

Kan ha effekt på både nociceptiv och neuropatisk smärta

›Centrala effekter

- Illamående och kräkningar
- Andningsdepression
- Sedativ/hypnotisk effekt
- Hypotension (ortostatisk reaktion)
- Mios
- Hostdämpande effekt
-

›Viktiga perifera effekter

- Förstoppning
- Urinretention
- Urtikaria, klåda, bronkospasm